

Čevljar Florijan Fortuna ni bil kdove kako sloveč delavec. Vendar to lepo lastnost je imel, da je delal trdno. Tudi svoje učence je naučil dobro in jih je znal imeti v redu in v pokorščini. To menda je še najbolj nagnilo očeta Češmina, da so dali svojega Jurčka Fortuni v uk in oskrbo.

Pa Jurček je imel pri Fortunovih težko nalogo. Gospodarju in gospodinji služiti obenem — je križ.

Naj vam povem, kaj se mu je pripetilo že prvi mesec njegove čevljarske dobe.

Mojster Fortuna je imel opraviti v trgovini za usnje. Za čas odsotnosti je seveda dal opravila svojemu učenčku. Pa komaj je mož odnesel peté, je že stala gospodinja z malim Bertkom v delavnici.

„Na, Jurček, daj, daj malo poprijeti in poajati tole kiselco in tele pupce mu boš dajal.“ Dobro je vedela gospodinja, da strogi mojster ne bi dopustil drugega opravila učencu, zato je dobil Jurček tak sitni popravek le v gospodarjevi odsotnosti.

In tisti nesrečni dan je šlo iz kolesnic! Ravno dobro je prišla Jurčku misel v glavo, kaj bi se ukvarjal s tem otrokom in s tem mlekom, kar popil ga bom sam, saj ga itak ni bilo nič zjutraj na žgancih, — — v trenutku, ko je dvakrat, trikrat potegnil, pa se začujejo mojstrove stopinje po veži. Seveda gospodinja, ki je poznala možovo natančnost, je bila namah v delavnici in je uprav ujela Jurčka, ko je samsebe tolažil z otročajevo pupco . . .

„Ti grdun ti, grdi!“ vikne gospodinja.

„Ti prebita sitnica!“ se oglasi za njo mojstrov glas.

Dol na cesto se je slišalo, kakor bi padalo nekaj na glavo in za ušesa. Kdo je dajal in kdo je držal, se ne ve na drobno; pač pa se nam zdi, da je prejel vsak po svojem zasluženju.

F. G.

Pogreb.

Spisal Vaclav Kosmák. — Preložil Jožef Gruden.

Brodu so zvončkali zvonovi; zvončkali, ker so bili majčkeni. Zvončkali so brusačevi ženi, ki so jo nesli štirje možje na pokopališče. Preminula je pri bratu, revnem kočarju. Jože Gaber vam je bil v istini siromak! Razen stare kože, dveh koz in majhne njive ni bilo nič njegovega. Pač: šestero zdravih otrok. S akšnjo slastjo so drobili ovsenjak! Imel je tudi sestro Barbo — no danes o pokopavajo — pridno, dobro sestro! Rajši jo je imel kakor mnog kraljevič sestro kraljično. Naveličala se je nekoč doma, pa šla v pisani svet, v katerem baje procvita sreča. — Bože mili, žalostno procvita! Seznanila se je z doslužnim vojakom, brusačem,

ter ga vzela. Brat ji je izplačal stopetdeset kron dote, in šla je z brusačem po svetu. Osem let sta hodila križem sveta, dokler je bila ona zdrava in pri mōči. Sirovost in nerodnost moževa ter neprestano potikanje ji je pa izpodkopalo zdravje. Pred pol letom se je vrnila s šestletnim sinom Korlčkom v rojstno vas. Mož jo je zapodil . . . „Kaj bo s teboj, kadar boš zbolela“, ji je dejal, pa sta se ločila. „Samo to glej, da se kaj kmalu spraviš s sveta, drugo si hočem izbrati —“ je še pristavil.

Brat Jože jo je vzel pod streho. Kam drugam naj bi bila šla? Zemlja je sicer široka postelj in nebo prostrana streha, ali gorkeje je v tesni bajti. Čez pol leta je zatisnila oči v tej nizki hišici. Danes je njen pogreb, dvakrat žalosten pogreb. Spredaj nese bos deček križ, za njim stopajo učitelj, ministrant in duhovnik v albi. Štirje vaščanje nesó krsto, pokrito s slabim pokrovom. Za njo gresta Gaber in njegova žena. Peljeta ihtečega dečka. Revno so vsi oblečeni; molijo s starimi beračicami, ki hite za njimi, z gorečo pobožnostjo sv. rožni venec. Mar ni taka molitev duši, ko se loči od telesa, ljubša od Beethovnovе otožne koračnice?

Dospó na pokopališče. Ob grobu odkrijejo krsto. Zbita je iz borovih desek ter namazana z ruмено ilovico. Na pokrovu je naredil mizar z apnom velik križ. Polože krsto na kolca, povprek črez grob položena, duhovnik odmoli psalm, pokropi v jamo spuščeno truplo, vrže trikrat na krsto prsti in učitelj zapoje:

Samo pest zemlje
Na moj grob vrzite itd.

Pa odidejo v cerkev. Sorodniki še pomolijo ob grobu tri očenaše, grobar zasuje jamo ter naredi neznatno gomilo, v katero zasadi v znamenje kolček. To ji je bil pomnik. — No težil te ne bo, srečna žena! Tebi je grob utočišče pred hudobnim možem in pred svetom, postelj miru. Spavaj, spavaj brez skrbi, do jutra je še dolgo; — petelin še ne oznanja dne.

Po sv. maši gre Gaber v zakristijo h gospodu župniku.

Poljubi mu roko:

— Ponížno prosim, gospod župnik, koliko sem dolžan?

Duhovnik se nasmehne: — Koliko vam je ranjka zapustila?

— Nič.

— Torej si razdeliva, dragi moj. Polovco dajte meni, polovico obdržite sami.

— Bog vam plačaj trud in prijaznost, se zahvali bajtar. Bog vam daj zdravje.

— Hvala, Bog vas usliši.

Na pokopališču se je Gaber zahvalil še pogrebnikom; prijel Korlčka za roko ter ga peljal domov.

Deček je zlezal v zapeček, povесil glavo ter plakal, plakal.

Bajtar je sezuval čevlje. Odpravljal se je v kamenolom. Postopanje je greh, in brez dela še krompirja ni, tem manj kolača.

Ko pa opazi ihtečega dečka, ga vpraša z nežnim glasom, kakó ršneg ne čuješ, razun od ljudi plemenitęga srca:

- I, zakaj pa jokaš, Korlček?!
- Kje najdem očeta?!
- Pojdeš za njim?
- Kaj pa naj počnem brez matere tukaj?
- Greš rad za očetom?

Deček odkima: — Ne, ne grem rad. Oče me bodo topli; vi me pa nikdar.

- No, pa pri nas ostani.

Dečku so zaiskrile oči. Vzravnal je glavo, začudeno pogledal ujca pa dejal: — Me ne boste zapodili?

- Ne, če boš priden, te ne bom.

Deček je planil iz zapečka: — Kaj naj delam, uječ?

— Čaki, da pojemo. Potlej pojdeš z Martinom in z Jožetom v gozd po drva.

Gaber je stopil k ženi v kuhinjo. Krompir je kuhala. Čula je možev pogovor z dečkom.

— Lepo te prosim, kaj pa vendar misliš? Poznaš me pač, da rada pomagam vsakemu, a zdaj hočeš obdržati pri hiši še tega dečka, ko imava šestero svojih in nič drugega nego krompir za hrano . . .

Mož pa je prijel ženo za roko pa rekel:

— Anka, zahvalimo Boga, da imamo vsaj krompir. I, kaj pa, če bi nam bil segnil, prašam te? Nič se ne boj: sirota ne prinese nesreče pod streho.

Gabrovka je zaupljivo pogledala moža ter vzdihnila: — Bog te usliši! Naredi, kakor ti drago, bo že kako!

Pa je poklicala deco k južini. Iztresla je krompir v skledo, dala vsakemu ščepec soli, a pred Korlčka je položila najlepše razkuhane krompirje: — Na, Korlček, pa jej, taki so kakor kostanj.

Človeku silijo solze v oči, če vidi, kako deli siromak s siromakom zadnji krompir.

More li On, ki je nad nami in ki siplje iz neizčrpnega zaklada, videč tako revščino, reči zemlji: — Ne rōdi! — Oholemu bogatinu, objestni gospodi, ki bi radi samemu Bogu ukazovali, na ljubo pač ne pada dež. Dež pada na ljubo bednim siromakom, ki stezajo roke v nebo ter kličejo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“ Podeljeni grizljaj pa radi dele s siromakom.

